

Nr 31

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar.

(Lika lydande med motion nr 39 i Andra kammaren)

I statsverkspropositionen till årets riksdag upptages anslag till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 med 85 milj. kr. (reservationsanslag).

Det anges att anslag till bidragsgivningen härför under senare år successivt ökats. Obestriddigt är dock att anslagen icke räckt till för att komma till rätta med eftersläpningen beträffande utbetalningen till kommunerna av beviljade bidrag. Tvärtom har under vissa år ökningen av denna eftersläpning varit katastrofal. Vad detta innebär i fråga om likviditetssvårigheter och ränteförluster framgår av några siffror nedan. De ger även visst grepp på frågan om vilka fördelar som statsverket i strid mot givna utfästelser berett sig på kommunernas bekostnad.

Vid utgången av budgetåret 1956/57 omfattade eftersläpningen bidrag till företag med godkänd kostnad av 405 milj. kr. Motsvarande siffra vid utgången av budgetåret 1958/59 var 534 milj. kr.

År 1959 då missförhållandet påtalades med yrkande om förhöjt anslag (I: 408) framhöll statsutskottet härom »vikten av att frågan om eftersläpning i bidragsgivningen och i anledning härav erforderliga åtgärder uppmärksam följes». Detta blev även riksdagens uttalande.

Kungl. Maj:t synes knappast ha uppmärksammat riksdagens försynta påtalande. Eftersläpningen bara växte för 1959/60 till att omfatta företag kostnadsberäknade till 706 milj. kr., för 1960/61 var siffran 795 milj. kr. och för 1961/62 var den uppe i 885 milj. kr. Väntetiden för utbetalning av utlovade bidrag, som i prop. 1959 (nr 84) angivits till ca fem år, beräknades för budgetåret 1961/62 till sex och ett halvt år, räknat från den tid arbetet påbörjats.

I samband med beslutet om anslagsbeloppet för innevarande budgetår uttalades — under den dubiösa förusättningen av oförändrade kostnader för företagen — att med ett anslag av då fastställd storlek av 80 milj. kr. skulle eftersläpningen kunna avvecklas under budgetåret 1970/71.

I nu föreliggande framställning avseende anslag för 1965/66 säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Med utgångspunkt från delvis ändrade förutsättningar har inom styrelsen upprättats nya prognoser angående bidragsbalansens avveckling. I

sammanhanget har räknats med i förhållande till tidigare förhöjda anläggningskostnader. — — — Styrelsen framhåller att utifrån angivna förutsättningar bidragsbalansen kan beräknas vara avvecklade år 1972 vid en årlig anslagstilldelning av 80 milj. kr., år 1971 vid en fortsatt anslagstilldelning av 90 milj. kr., år 1970 vid en anslagstilldelning av 90 milj. kr. för 1965/66 samt 100 milj. kr. för budgetåret därefter.

Då styrelsen bedömer det angeläget att eftersläpningen i bidragsgivningen snarast möjligt bringas att upphöra hemställas om en ökning av anslaget med 10 milj. kr. för budgetåret 1965/66.

Såsom berörts stannade departementschefen vid att föreslå ett anslag av 85 milj. kr. Ur kommunernas synpunkt är emellertid läget otillfredsställande. De långa väntetiderna innebär med nuvarande kreditsvårigheter för många vissa likviditetssvårigheter. Väntan under åratals innebär likaledes att kommunerna får räntekostnader medan statsverket tillgodogör sig motsvarande vinst. Rent allmänt är det också föga uppbyggligt att staten skall ådagalägga sådan vårdslöshet vid infriande av gjorda utfästelser. De belopp det gäller växlar under åren. Något grepp på storleksgraden ger väl väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgift för några år sedan, att de innehållna statsbidragen per den 1 juli 1960 uppgick till 250 milj. kr. Enbart årsräntan går sålunda på åtskilliga miljoner kronor.

De alternativ som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört ger hållpunkter för ett bedömande om hur en skälig lösning av frågan äntligen skall kunna ernås. Det framstår emellertid som önskvärt att uppklarandet av denna bedrövliga situation skall kunna ske, och ske snart. Ur denna synpunkt kan det knappast vara skäl att för 1965/66 stanna vare sig vid en anslagshöjning på 5 milj. kr. eller på 10 milj. kr. då det är uppenbart att man redan för därefter följande budgetår bör taga steget ut och ytterligare höja anslaget. Vill man en snar uppröjning av denna försumpning är det bäst att redan nu gå in för den större anslagsökningen.

Med hänsyn härtill föreslås,

att riksdagen ville besluta att till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr.

Stockholm den 15 januari 1965

Ferdinand Nilsson

i Kungsängen

Axel Kristiansson

G. Elofsson

Thorsten Larsson